



Ludvig Find

Minder fra Rekkende

Jeg blev født Pinsemorgen 16 Maj 1869. Far kalder mig sit Pinsebarn, sit Lykkebarn. Han mener Pinsesolen som skinnede paa mig, da jeg blev født vil skinne paa mig alle mine Dage. Mit Fødested Østerbygaard¹ husker jeg ikke, jeg var jo kun 1 Aar og knap det, da jeg med mine Forældre droge herover til Sjælland til Rekkende til Allersløv Sogn, Fars Fødested. Jeg mener at kunne huske min Bedstefar, men jeg var den Gang ogsaa, da jeg saa Bedstefar sidste Gang, kun 1 Aar.

Det er vanskeligt at sige bestemt, hvorfra jeg kan huske, der er saa mange Ting, Enkeltheder som foresvæver mig. „Solens Datter” og „Solens Børn”. Det var en Gaarmand Nils Olsen, som fik det smukke Navn „Solen”. Jeg husker endnu, naar jeg i Solens Gaard sad ved siden af Solens Maren² – Marne – Om jeg sværmede for hende, ved jeg ikke, skønt jeg i en meget tidlig Alder sværmede. Far og Mor fortæller at jeg løb efter – jeg var en 3 Aar – Godsforvalter Münsters ligesaa unge Datter³ og raabte: kysse Lise, Hals, kysse Lise, Hals.

Der er Ting, som jeg ikke er i Stand til at sige, om de ere Virkelighed eller Drøm. Saaledes synes jeg at huske en Gang Solens Fader – den gamle Ole Nilsen – kom kørende ind i Gaarden med Stude. Men han kørte aldrig med Stude ligesaa lidt som nogen andre her

1 Hovedgården Østerbygaard i Vamdrup Sogn.

2 Maren Nielsen f. 11.9.1867 i Rekkende, Allerslev Sogn.

3 Elise Münster f. 24.4.1869. Faderen Carl Ejler Hagerup Münster (1839-1926) godsforpagter på Oremandsgaard, Allerslev Sogn.

paa Egnen. Hvad jeg bestemt kan huske er, at en Kone spurgte mig hvor gammel jeg var og at jeg svarede: halvfjerde Aar. Fra den Tid husker jeg meget og klart. Mest Ubetydeligheder, som har bidt sig ind i min Erindring. Fra den Tid var al Ting Solskin, jeg saa kun Solskin, jeg husker kun Solskin. Kun enkelte gange, og mærkelig nok altid, naar jeg var i Grædehjørnet, husker jeg Regne- og Graavejr. At jeg husker disse Gange er vel fordi jeg altid fik ~~Klæ og Dask~~, blev sendt paa Hovedet i Seng⁴ naar jeg løb ud i Regn og blev vaad. Jeg havde en lyst, aldeles ustyrlig, til at dessertere. Ud til andre Dreng og se mig om i Verden. Det længste jeg vovede mig var til Ole Hønskræmmers Hus; der sad Maleren O. A. Hermansen⁵ og malede.

Det allerførste sørgelige, jeg kan huske var da min lille Søster Marie døde.⁶ Jeg var den Gang knap 2 Aar gammel. Vi havde været paa Lilliendal med Far og bleve hentede hjem. Saa da vi kom, var hun død. Johannes⁷ og jeg græd fordi de andre græd, vi eller i al Fald jeg havde jo ikke Forstaaelsen af hvad der var sket. Da vi senere sad alene, Johannes og jeg, med Taarer i Øjnene kom vi til at se paa hinanden og – brast begge i Latter.

Saa husker jeg, da lille Ejnar fødtes.⁸ Jeg husker al Glæden over ham, husker den første Dag han kom ud i Luften i den store Kurvevogn. Jeg husker den Bold vor Pige Luise havde lavet til ham, og som han trillede med. Den lille Kraftkarl, jeg husker ham saa tydelig – og jeg husker de Billeder jeg i de Dage malede

4 Forfatterens overstregning og ny tilføjelse med blyant.

5 Oluf August Hermansen (1849-1897), maler og illustratør.

6 Marie Amalie Find f. 14.9.1871 - d. 12.4.1872.

7 Fem år ældre storebror Johannes Find f. 12.10.1864 - d. 1917.

8 Einar Find f. 9.6.1873 - d. 2.10.1874.

med Vandfarve, jeg vidste ikke at den uskyldige Leg skulde afstedkomme Ulykke.

Jeg husker Dagen, en mørk Dag med Blæst. Agnes⁹ Kjole hang i Entredøren og viftede ud og ind. Samme Dag, mens Far var til Middag hos Hages¹⁰ havde Ejnar spist af min Farvelade, netop taget den grønne mest giftige Farve. Det stakkels Barn, hans Opkastelser hans Lidelse, Johannes' hastige Bortgang til Præstø efter Læge og Budet til Far, jeg husker det alt sammen. Jeg husker da Lægen kom, og han sagde, det var kun en Kobber Forgiftning, Barnet skulde nok leve. Saa kom Far med den anden Læge – Nielsen – han mærkede Løglugt i Stuen. Barnet havde spist Arsenik. Jeg sad ude i Køkkenet da Pigen kom og fortalte, at lille Ejnar var død. Vi laa om Vuggen alle sammen og græd. Moder var fortvivlet, det var det sjette Barn der døde. Far var mere rolig. Han gik hele Aftenen saa kærlig og trøstende. Min Sorg var snart glemt. Jeg var jo kun 5 Aar.

Jeg stak af en Gang, Onkel Mogensen¹¹ var her, for at plukke Jordbær til ham. Det regnede, og jeg kom vaad hjem. Der vankede vel Skænd ~~maaske Dask~~,¹² og jeg blev puttet paa Hovedet i Seng. Det var altid den største Straf. Og den største Skændsel for mig. Jeg sad paa Puffen i Sovekammeret og græd, mens Mor klædte mig af. Jeg saa ud i Gaarden gennem Vinduet. Regnen skyllede ned. Jeg sad og saa de sorte Døre nede i Staldlængen. Hver Gang mine Øjne fyldtes med Taarer fik jeg lidt Ro, det var saa, som jeg drømte, men naar saa Taarerne Trillede ud af Øjet og jeg klart saa

9 Storesøster Agnes Find f. 23.5.1857 - d. 31.8. 1884.

10 Godsejer Hage på Oremandsgaard.

11 Christian Mogensen, godsforvalter på Lilliendal.

12 Overstreget af forfatteren.

Dørene, med den sorte Halvdør ind til Foderloen, saa blev det hele Virkelighed, til den grufulde Virkelighed og jeg hulkede med fornyet Kraft. De smaa Sorger, et Barn har, maa man ikke kimse af. De kan fremkalde forholdsvis ligesaa ulykkelige Tanker, som Store Sorger hos Voxne.

Nej aldrig husker jeg dejligere Tid af min Barndom end den, naar vi Børn legede udenfor Porten under Hyldebuskene og i det gamle Skur. Den Tid, de Dage ser jeg i Solskin, ikke en Gang husker jeg Hyldeblomsterne i Graavejr. Hvor var den ikke hyggelig og stemningsfuld den Indkørsel. Lige tæt ved Gaarden, Broen over Bækken, under hvilken Bro vi skjulte os, naar Bækken om Sommeren var tørret. Og saa paa begge Sider af Vejen Hylde træerne, som dryssede deres Blomster ud, langt ud i Hjulsporene. Paa den ene Side hældede de sig ud over et gammelt, gammelt Stengærde. Det gamle Skur med Bagerovnen hvor vi kravlede inde mellem Savspaaner og gammelt Halm. Og saa den store Busk af Skræpper uden for Porten, hvor Karlene gjemte deres stjaalne Æbler. Der legede vi tidt. Jeg ser altid Hylde træerne med Blomster aldrig med Bær.

Jeg husker de Hede Forsommerdage, naar Fattigkonerne kom og bad om at maatte plukke Blomsterne af. De tørrede dem til Hylde the. – Eller vi legede nede ved Parken, fangede Hundestejler med Hænderne naar de om Foraaret brusede med Bækken over Pindene, som laa og spærrede og Glasskaarende og de halve Terlerkener, som glitrede i Solen. Hvor tidt er jeg ikke tudende løbet op til Mor med en vaad Fod. – Eller naar vi fik nye Vandstøvler. Altid skulde de prøves i Bækken. – Det gamle Skur og Stengærdet med Hylde træerne er væk.

En Vinter da Sneen faldt tæt lagde Snedriverne deres Legemer

saa tungt over Skuret, at det segnede unden dem. – Den Vinter naaede Snedriverne inde i Gaarden {paa} flere Steder op til Tagskægget, saa jeg kunde køre i Slæde helt oppe fra Rygningen og ned i Gaarden. – Saa om Foraaret da Sneen tøede laa det gamle Skur der med de brækkede Lægter – Sidebenene – ud gennem Taget. Lervæggene vare faldne ned og Bjælkerne stode bare. Den hvide Bagerovn stod i Mørket og grinede ud gjennem Hullerne i Muren, helt ud paa Vejen. Saa blev det hele ryddet væk. Stengærdet fik til Efterfølger et Stakit – alene den Forskel paa Navnet – fint og heel af Granlægter. Hyldetræerne maatte give Plads for spinkle Havebuske. Og det gamle Skur med Bagerovnen? Ja, der rejste sig et pynteligt lille Hus med Straatag – og hvide Mure. Et Dass, uden en Gang et Hjærte i Døren. Præstegaarden misted meget af sin Hygge, da Skuret og Stengærdet med Hyldetræerne faldt for Bøddeløxen.

Da jeg blev 6 Aar fik jeg en Salmebog, dog kun Tillæget – jeg sværmede for Miniatureudgaver – og jeg fik Lov til at komme med i Kirke. Jeg springer imidlertid en Del over som kommer først.

Vi havde i Huset som Lærerinde først en Frk. Lundstein,¹³ som jeg ikke husker, hvorimod hendes Forlovede Landskabsmaler R. Bertelsen.¹⁴ Hans sorte Hoved husker jeg, naar han kom og saa til hende – senere fik vi en Frk. Anger – det var kun Johannes og maaske Agnes som læste, – hun var stille og alvorlig. Lidt senere kom saa i Huset en ung Pige, Frk. Høst, for at lære Husholdning. – Saa svandt al Frk. Angers Alvorlighed, Marie Høsts Livlighed og Overgivenhed smittede, hun satte Huset paa en anden Ende. Jeg

13 Agnes Lundstein (1845-1928) blev senere gift med Rudolf Bertelsen.

14 Rudolf Bertelsen (1828-1921) Maler, tegnelærer på Herlufsholm.

var Frk. Angers Yndling. Jeg løb med hendes store Billedværker af Dyrenes Liv under mine korte Arme og hun kaldte mig en hjærteknusende Bogorm. Jeg havde lyse Krøller, som faldt helt ned paa mine skuldre. Mit Sind var glad og muntert og hun profeterede, jeg vilde blive Grundtvigianer.

* * *

Hvor var de vidunderlige, de første Foraarsdage i Martsmaaned, i Haven og i Skovene. Alting skinnende af et mildt, diset Solskin. Himlen lysende som gammelt sølv, opefter blaanende ganske svagt, mættet af mild Varme. Træernes Greneværk saa fint og yndigt tegnet mod Himlen i sortagtige og dog farvede Toner. Løvdækket paa Jorden skinnende som Kobber, blandet med Øer af Mos gyldent, okkerfarvet Mos og med et Spind af Skygger bredt over det hele. Og saa møde Bækken med den slidte helt udhulede Planke henover, den var spændende at befærde og altid aftvang Pigerne et lille smaa Hvin til de stod velbeholdne paa den anden Side. Bækken, snart glidende som Olje over Græs, der laa paa langs, snart hvirvlende om Pinde, snart rislende over Sten, der skinnede i Bunden som Sølv og Guld. „Vættelys“ og forstenede Søjindsvin kunde man finde paa Bredderne. Og naar man fandt de første Bukkar el. den første blaa Anemone, det var et Eventyr saa nyt og dog en Fortsættelse fra i fjor og i forfjor i Slægt med alt det underlige der rørte sig i Bunden af en selv.

Ved Indgangen til Rekkende By laa paa
 venstre Haand fra Allerslev en Klat Huse
 paa en Bakke, en halvhundred Skridt fra
 Sognevejen. Husene var forfaldne og gamle,
 laa ~~spættede~~ ^{med store Udhuse}, i et underligt Virvar mellem
 hinanden, der boede vel forresten kunne en
 finde. I en Fauststue, og op imellem det hele
 stads de gamle Knokter, Frugttræer, rødt
 "Karejler", "Pommertræer", "Sinkelatsiner",
 "Bordklæder" og Lørdagstræer. De smaa Huse,
 som op af Vold af alle Stas Konstue, Stauter,
 med en Klatp Løgt, der altid vandre mig om Foraar.
 Lidne summen mellem de Staderne, en Ro
 græst mellem Frugttræerne. Luftten var om
 Sommeren liden, ~~den~~ Roed. H. meent at et
 Trælle Vjert der, men mine Frindes var som Regel
 de Lange, og det er en ganske paa Gang, is her
 vandt mig det app. Støbt det Fige; ~~grøn-~~
~~hvide~~ ~~hvide~~ opkaldt ofte "Jørgen
 Fyrbø", en Stald der i al den Tid, is saa
 kam ~~alt~~ gik Kæmpejagt. I Virkel, ofte en
 Nys d. Levede.

Løst blad fra en afrivningsblok med flere erindringsstykker fra 1930'erne.

Ved Indgangen til Rekkende By laa paa venstre Haand fra
 Allerslev en Klat Huse paa en Bakke, en halvhundrede Skridt
 fra Sognevejen. Husene var forfaldne og gamle, laa med deres
 Udhuse i et underligt Virvar mellem hinanden, der boede vel

forresten kun en fire, fem Familier, og op imellem det hele stak de gamle knortede Frugttræer, røde „Kareljer“, „Pommerusser“, „Bondeluiser“ og „Lærkepærer“. De smaa Haver frembød et Væld af alle Slags Blomster, Stauder med en skarp Lugt, der altid minder mig om Foraar. Bierne summede mellem Bistaderne, en Ko græssede mellem Frugttræerne. Luften var om Sommeren lummer, jeg holdt ikke meget af at trække Vejret dér, men mine Ærinder var som Regel ikke lange, og det er kun ganske faa Gange, jeg har vovet mig der op. Stedet hed „Fyn“, opkaldt efter „Jørgen Fynbo“, en Stakkel, der i al den Tid, jeg saa ham gik Krumbøjet, i Vinkel, efter en Ryg el. Lændeskade.

Jeg sad i Skolen – eneste Elev – hos Frk Borchsenius¹⁵ og kiggede aandsfraværende ud gennem Vinduet. Pludselig saa jeg Ild og Flammer slaa ud fra et Hus ovre i Byen. „Frk. Borchsenius det brænder“. I samme nu fór jeg ud af Stuen gennem den lange Gang, gennem Køkken og Bryggers ud i Baghaven, hvor min ven Jens Tømmer var i Gang med at tømre et nyt tohullet Das.

„Jens! Der er Ildebrand“. Jens, en tyveaarig ung Mand, smed Værktøjet, satte over Brædder og Tømmer, i Spring over Havediget og ud over Marken. Jeg saa ham med et Spark slaa Hul i Gavlen paa det brændende Hus og forsvinde derigennem. Næsten i samme Nu kom Indboet, Dyner, Stole, det ene efter det andet, rutsjende ud gennem Hullet. Inde i Stuen gik Konen klynkende: „Min Kaffekande“. I sidste Øjeblik kom de begge ud. Jeg selv stod grædende i Haven ude af mig selv af Forfærdelse. „De stakkels Mennesker“ udbrød jeg Gang paa Gang. Ildebrande fik fra den Dag en fast Plads i mine Drømme.

Mor kom over fra Byen med en lille Dreng i Haanden een af

15 Hilda Borchsenius (1850-1925) bevarede forbindelse med familien Find.

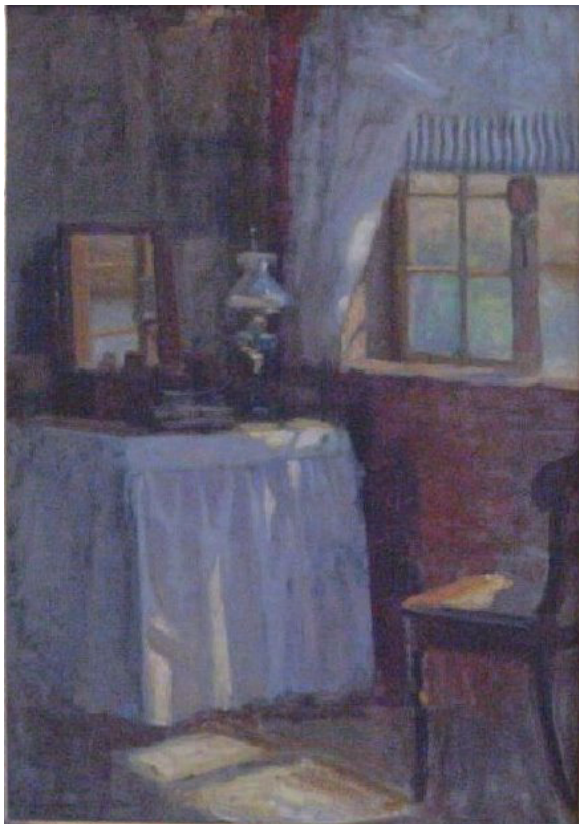
de brandlidte. Med sine sorte Fingre havde han kørt Taarerne rundt i sit Ansigt saa han saa noget grimet ud. Frakken var altfor lang, og han kunde ikke naa Lommerne med sin smaa Arme. Jeg blev fri fra Skole, og en halv Time efter var Ildebrand og andre Sorger glemte under vor Leg. Jens Tømrer kom igen tilbage til sit Arbejde. Far sagde han var en „Hugzu”.¹⁶

Den paafølgende Vinter da Isen laa over til Nyord, kørte han og hans Kæreste i en Vaage og druknede. Der var stor Sorg i Sognet over den dygtige unge Mands Død.

16 Hugzu = Hugaf i ældre betydning: dristig, forvoven person. Ordbog over det dansk Sprog.

Rekkende Præstegård. Staldlængen med mødding (udateret, ca. 1890). Privareje.





Gæsteværelset i Rekkende Præstegård. 1890.
Hirschsprungs Samling.

Dette hefte indeholder et lille udvalg af Ludvig Finds erindringer.
En samlet udgave redigeret af Bo Alkjær
er under forberedelse.